

*Секція 1. Фінанси, страхування і біржова діяльність:
інноваційно-інвестиційні стратегії*

Бєлялов Галят Енверович

кандидат економічних наук,

доцент кафедри фінансів та фінансово-економічної безпеки

Київський національний університет технологій та дизайну

м. Київ, Україна

Загоруйко В’ячеслав Олександрович

студент кафедри фінансів та фінансово-економічної безпеки

Київський національний університет технологій та дизайну

м. Київ, Україна

КОМЕРЦІЙНА ТАЄМНИЦЯ ЯК ФУНКЦІОНАЛЬНА ЦІЛЬ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

На сучасному етапі розвитку економіки України посилюється дестабілізація в усіх її сферах. Однією з важливих передумов розвитку підприємства є його економічна безпека.

Завдяки оцінці рівня економічної безпеки підприємства можна проаналізувати ефективність діяльності підприємства, виявити його проблеми та попередити можливі загрози для бізнесу, що можуть виникнути у майбутньому.

В ринковій економіці підприємства функціонують в умовах невизначеності та непередбачуваності – виникають різні небезпечні явища у підприємстві: спад виробництва, недобросовісна конкуренція, шахрайство, корупція, рейдерство, недосконале комерційне законодавство, криміналізація суспільства, влади та бізнесу. Все це вимагає формування системи економічної безпеки як держави в цілому, так і окремих суб’єктів господарювання.

Головна мета економічної безпеки підприємства полягає в тому, щоб гарантувати його стабільне та максимально ефективне функціонування в теперішньому часі і високий потенціал розвитку в майбутньому.

Однією з основних функціональних цілей економічної безпеки підприємства є забезпечення захисту інформаційного поля, комерційної таємниці і досягнення необхідного рівня інформаційного забезпечення роботи всіх підрозділів підприємства та відділів організації.

Термін «комерційна таємниця» був введений у правовий оборот Законом України «Про підприємства в Україні» від 27.03.1991р.

Сьогодні правове регулювання комерційної таємниці та її інтелектуальної власності ґрунтується на положеннях глави 46 Цивільного кодексу України та Законі України «Про інформацію».

Відповідно до ст. 505 ЦКУ, комерційною таємницею є "інформація (відомості технічного, організаційного, комерційного, виробничого та іншого характеру, за винятком тих, які відповідно до закону не можуть бути віднесені до комерційної таємниці), яка є секретною в тому розумінні, що вона в цілому чи в певній формі та сукупності її складових є невідомою та не є легкодоступною для осіб, які зазвичай мають справу з видом інформації, до якого вона належить, у зв'язку з цим має комерційну цінність та була предметом адекватних існуючим обставинам заходів щодо збереження її секретності, вжитих особою, яка законно контролює цю інформацію"

Згідно зі ст. 162 ГКУ, "суб'єкт господарювання, який є власником технічної, організаційної або іншої комерційної інформації, має право на захист від незаконного використання цієї інформації третіми особами, за умови, що ця інформація має комерційну цінність у зв'язку з тим, що вона невідома третім особам і до неї немає вільного доступу інших осіб на законних підставах, а володілець інформації вживає належних заходів до охорони її конфіденційності"

Отже, законодавство передбачає право власника комерційної інформації, що є конфіденційною, на вжиття заходів щодо захисту такої інформації.

Згідно зі ст. 506 ЦКУ, до майнових прав на комерційну таємницю належать, зокрема, виключні права дозволяти використання комерційної таємниці і перешкоджати неправомірному розголошенню, збиранню або

використанню комерційної таємниці. А відповідно до ст. 36 ГКУ, склад і обсяг відомостей, що становлять комерційну таємницю, спосіб їх захисту визначаються суб'єктом господарювання відповідно до закону.

Таким чином, під комерційною таємницею підприємства слід розуміти відомості, пов'язані з виробництвом, технологічною інформацією, управлінням, фінансами й іншою діяльністю підприємства, що не є державною таємницею, розголошення (передача, витік) які може заподіювати збиток його інтересам.

Комерційна таємниця має наступні, властиві тільки її, відмінні ознаки. А саме:

- 1) предмет комерційної таємниці;
- 2) суб'єкт комерційної таємниці;
- 3) заборона розголошення відомостей, що складають комерційну таємницю;
- 4) наявність збитку і несприятливих наслідків для особи, що причинили збиток власникові комерційної таємниці.

Надійний захист комерційної таємниці полягає в гарантуванні таємниці на науковотехнічні досягнення, розроблення нових технологій, інтелектуальну власність, ноу-хау, в тому числі й комерційні таємниці. Підприємство, у свою чергу, має дбати про захист комерційної таємниці своєї фірми, технічне переоснащення охоронних систем і захист від розповсюдження інформації, яка компрометує фірму чи її працівників.

Перелік використаних джерел:

1. Господарський кодекс України / Відомості Верховної Ради України.- 2003.- № 18, № 19-20, № 21-22.
2. Закон України «Про інформацію» / Відомості Верховної Ради України, 1992, № 48, ст.650.
3. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» / Відомості Верховної Ради України від 7 червня 1996 р., №236/96.

4. Марущак А.І. Правові основи захисту інформації з обмеженим доступом: Курс лекцій. – К.: КНТ, 2007. – 208 с.
5. Сафаралиев Г.К., Бердашкевич А.П. Анализ правовой концепции режима коммерческой тайны / "АКДИ Экономика и жизнь". – М., 2004.
6. Цивільний кодекс України / Відомості Верховної Ради України. –2003.